

# Farger og fargesetting av historiske murbygg

- overflatens visuelle egenskaper

Kine Angelo

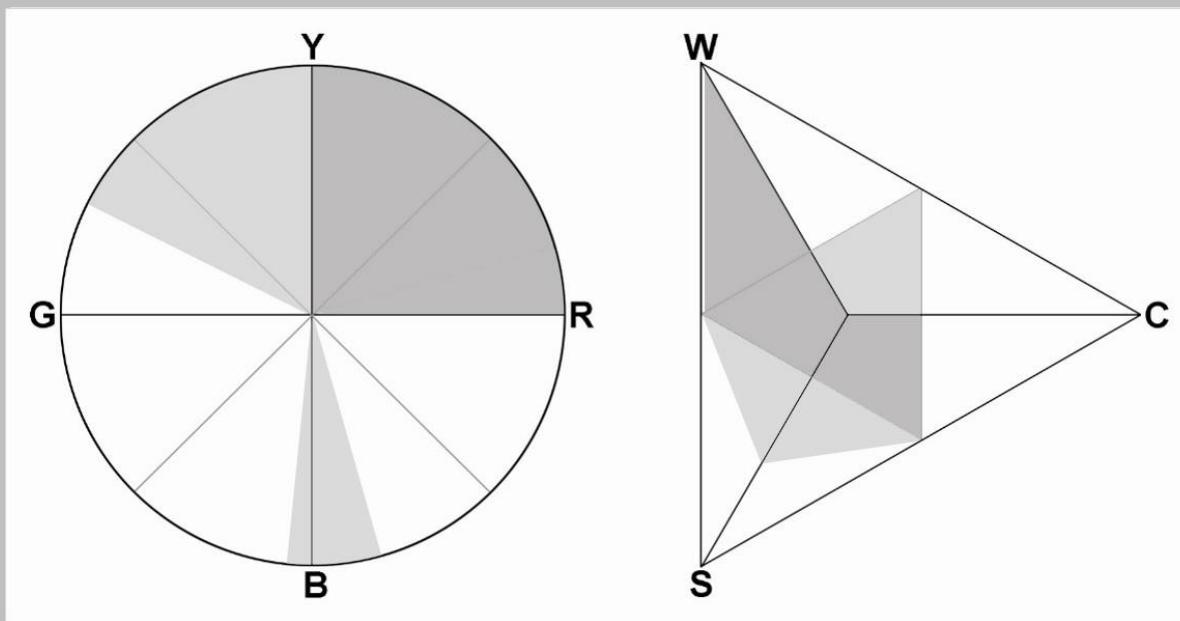
Institutt for arkitektur og teknologi, Fakultet for arkitektur og design  
NTNU



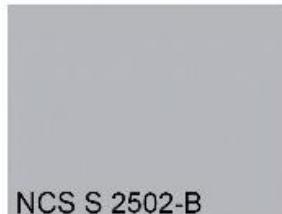
FORTIDSMINNEFORENINGEN  
De innrømde sin øveling



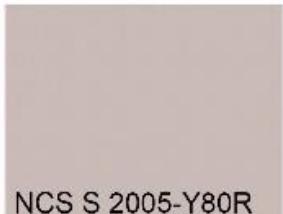
NIDAROS DOMKIRKES  
RESTAURERINGSARBEIDER



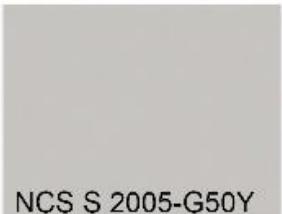
S 2050-Y20R	S 3040-Y20R	S 2030-Y20R	S 1510-Y30R	S 1005-Y20R	S 0502-Y50R
S 3050-Y30R	S 2040-Y30R	S 3030-Y20R	S 1505-Y30R	S 2005-Y20R	S 1002-Y
S 3040-Y30R	S 2030-Y30R	S 3020-Y20R	S 2005-Y30R	S 3005-G	S 2502-B
S 3030-Y30R	S 3020-Y30R	S 2010-Y30R	S 1505-Y50R	S 3010-G80Y	S 3502-B
S 3030-Y40R	S 4030-Y30R	S 2010-Y70R	S 2010-Y50R	S 3020-G70Y	S 4502-B
S 3030-Y50R	S 4030-Y40R	S 3010-Y70R	S 3010-Y30R	S 3010-G50Y	S 5005-R90B
S 4030-Y70R	S 5030-Y40R	S 3020-Y50R	S 4010-Y30R	S 4010-G30Y	S 6002-B
S 4030-Y80R	S 4020-Y80R	S 3020-Y80R	S 4010-Y20R	S 5010-G30Y	S 6010-R90B
S 4040-Y80R	S 5030-Y80R	S 6020-Y90R	S 5005-G50Y	S 6010-G50Y	S 6005-G50Y
S 4050-Y80R	S 5040-Y80R	S 7010-Y90R	S 7005-Y50R	S 7010-G50Y	S 6020-G30Y



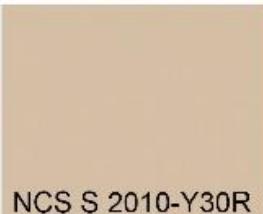
NCS S 2502-B



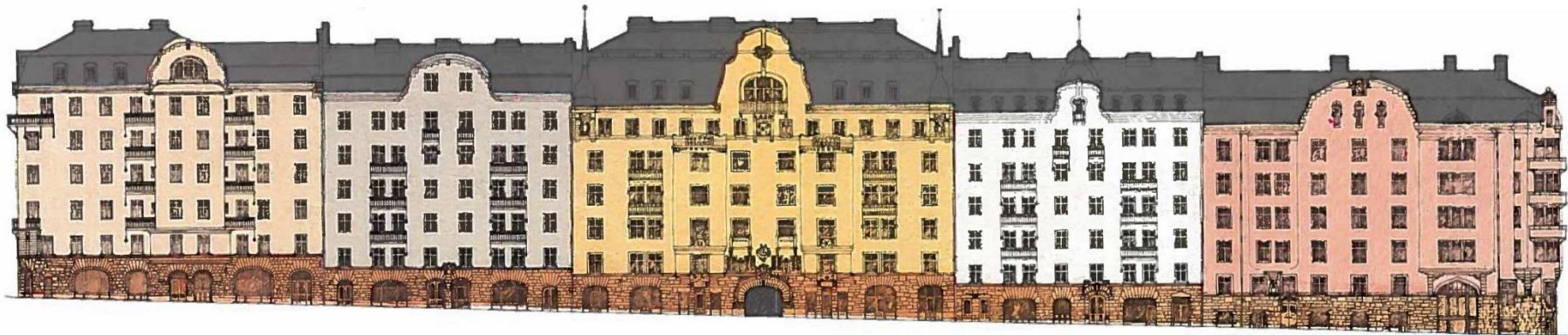
NCS S 2005-Y80R



NCS S 2005-G50Y



NCS S 2010-Y30R



Forbildet: kostbare steinsorter (sandstein, kalkstein, marmor)



## Fremheve arkitekturen







Murgårdsbebyggelsen hadde alltid lik farge på porter, dører og vinduer. Disse var nesten alltid malt i en mørk farge som brun, grønn, rød.



## Informasjonsark

### Fargesetting av 1800-talls murgårder i Christiania

I dette informasjonsarket ønsker vi å avklare tre viktige momenter ved fargesettingen av en puss-fasade:

1. Bestemmelse av opprinnelig fargesetting
2. Tidstypisk fargesetting
3. Bruk av flere farger

*Senklassistiske fasader malt i lyse farger, overveiende uten fargekontrast. Parti av Karl Johans gate 1855, sett fra høyden der Stortinget senere ble bygget. Karl Johans gate 29 skiller seg ut ved grå kontrastering av de arkitektoniske ledene mot det lysere vegghivet. Forbildet kan være italiensk renessansekarkatur, der ledlene er utført i sten, og vegg-livet er kalkpusset. Utsnitt av Einstens panorama, Oslo Museum/Bymuseet.*



#### 1860-årene

Skippergata 20, NCS 4010-Y30R

Skippergata 30, NCS 2020-Y40R

Karl Johans gate 68, NCS 2020-Y30R

Prinsens gt 38, Skippergata 21, NCS 2005-Y20R

Skippergata 25, NCS 3010-G50Y

#### 1870-1890-årene

Skippergata 30, NCS 2005-Y20R

Skippergata 32, NCS 3005-G80Y

Skippergata 36, NCS 1010-Y20R

Skippergata 9, NCS 5 1010-Y30R

Skippergata 10, NCS 5 2030-Y30R

Tollbugata 6 og 7, NCS 2010-Y30R

Skippergata 18, NCS 3010-G50Y

Rådhusgata 4, 1005-Y20R

#### 1870- 1890 årene

Toftes gate 58, NCS 5 2005-Y

Schlepeggrells gate 7, NCS 5 4010-Y10R

Bjerkelundsgata 2, NCS 5 2005-Y20R

Toftes gate 56, NCS 5 2010-Y30R

Toftes gate 48, NCS 5 1010-Y50R

Nissens gate 3, NCS 5 1500 N

Markveien 22, NCS 5 2005-R80B

Selduksgata 10, NCS 5 2502-Y

Thorvald Meyers gt 33A, NCS 5 2010-Y10R

Markveien 13, NCS 5 1005-Y20R

Paulus' plass 4, NCS 5 1002-Y

Selduksgata 8, vegg, NCS 5 3502-Y

Selduksgata 8, detaljer, NCS 5 3010-Y20R

Toftes gate 58, NCS S 2005-Y

Skippergata 20, NCS 4010-Y30R

Schleppegrøls gate 7, NCS S 4010-Y10R

Skippergata 30, NCS 2020-Y40R

Bjerkelundsgata 2, NCS S 2005-Y20R

Karl Johans gate 68, NCS 2020-Y30R

Toftes gate 56, NCS S 2010-Y30R

Prinsens gt 38, Skippergata 21, NCS 2005-Y20R

Toftes gate 48, NCS S 1010-Y50R

Skippergata 25, NCS 3010-G50Y

Nissens gate 3, NCS S 1500 N

Skippergata 30, NCS 2005-Y20R

Markveien 22, NCS S 2005-R80B

Skippergata 32, NCS 3005-G80Y

Seilduksgata 10, NCS S 2502-Y

Skippergata 36, NCS 1010-Y20R

Thorvald Meyers gt 33A, NCS S 2010-Y10R

Skippergata 9, NCS S 1010-Y30R

Markveien 13, NCS S 1005-Y20R

Skippergata 10, NCS S 2030-Y30R

Paulus' plass 4, NCS S 1002-Y

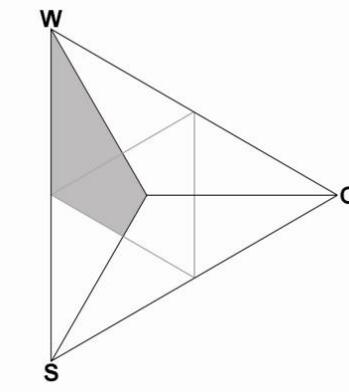
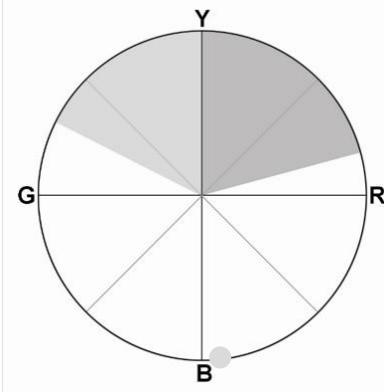
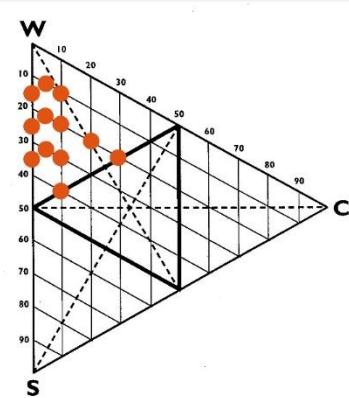
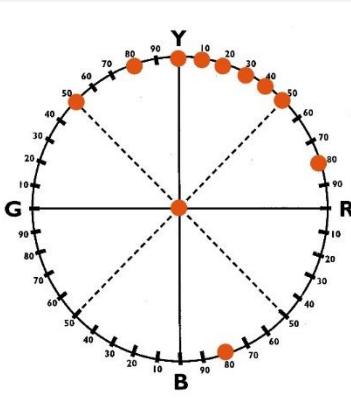
Tollbugata 6 og 7, NCS 2010-Y30R

Seilduksgata 8, vegg, NCS S 3502-Y

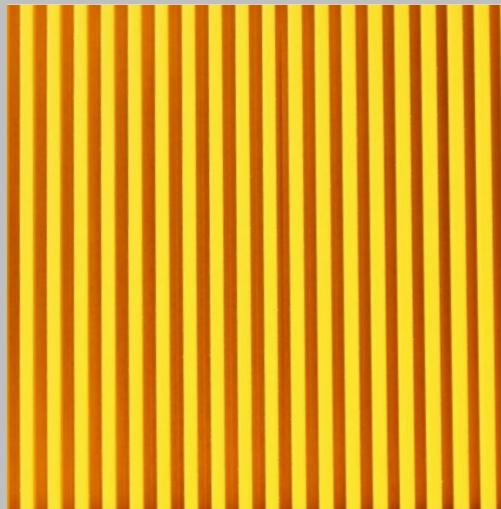
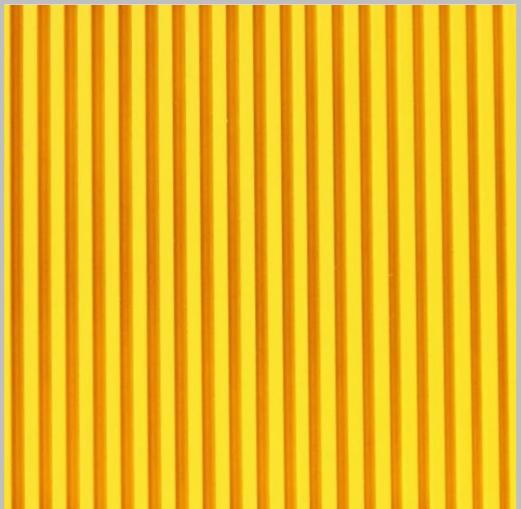
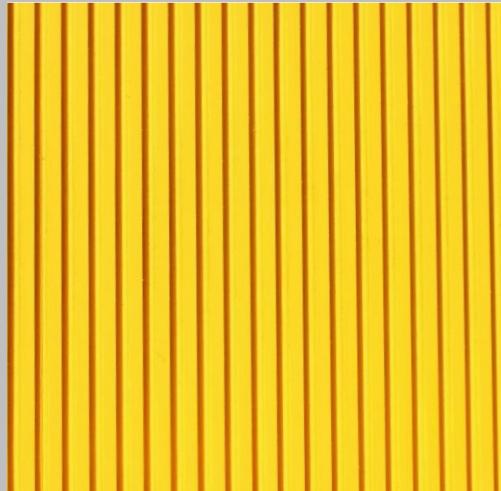
Skippergata 18, NCS 3010-G50Y

Seilduksgata 8, detaljer, NCS S 3010-Y20R

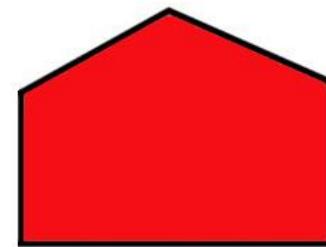
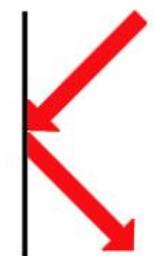
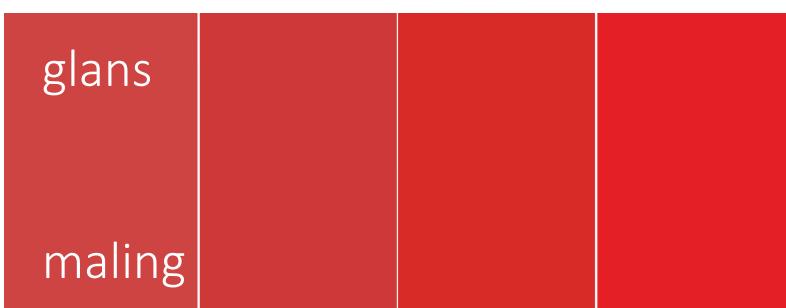
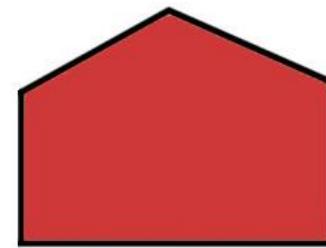
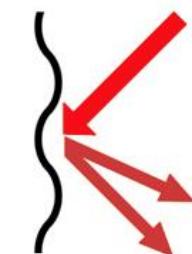
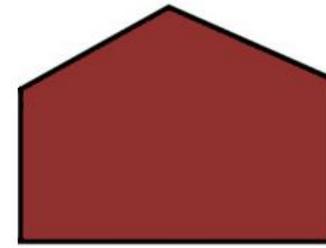
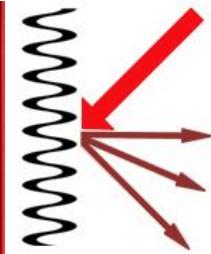
Rådhusgata 4, 1005-Y20R





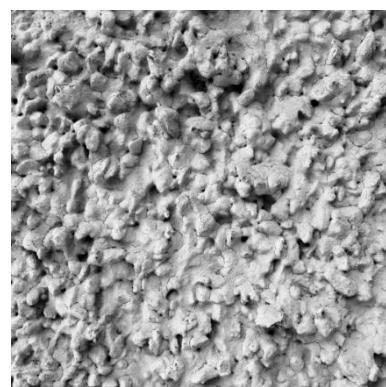
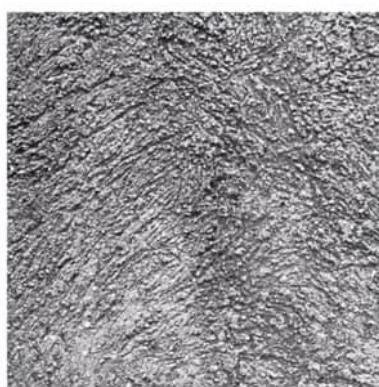
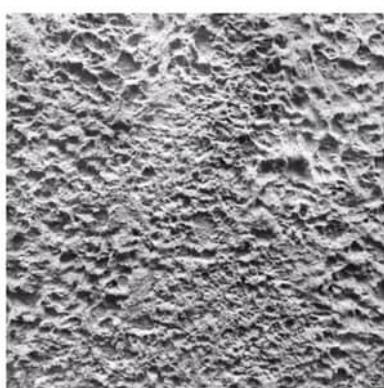
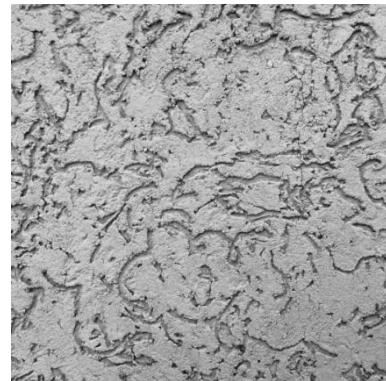
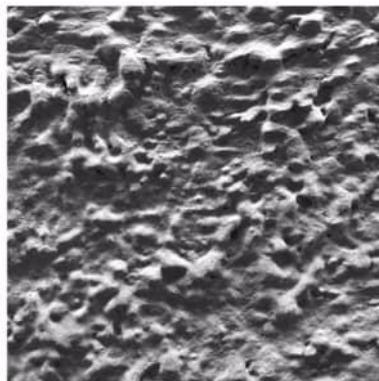
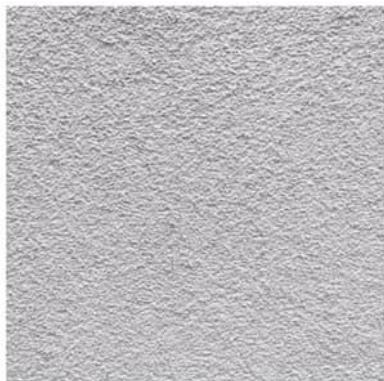
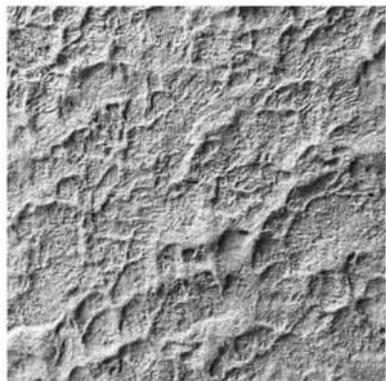


*Foto: Barbara Matusiak*

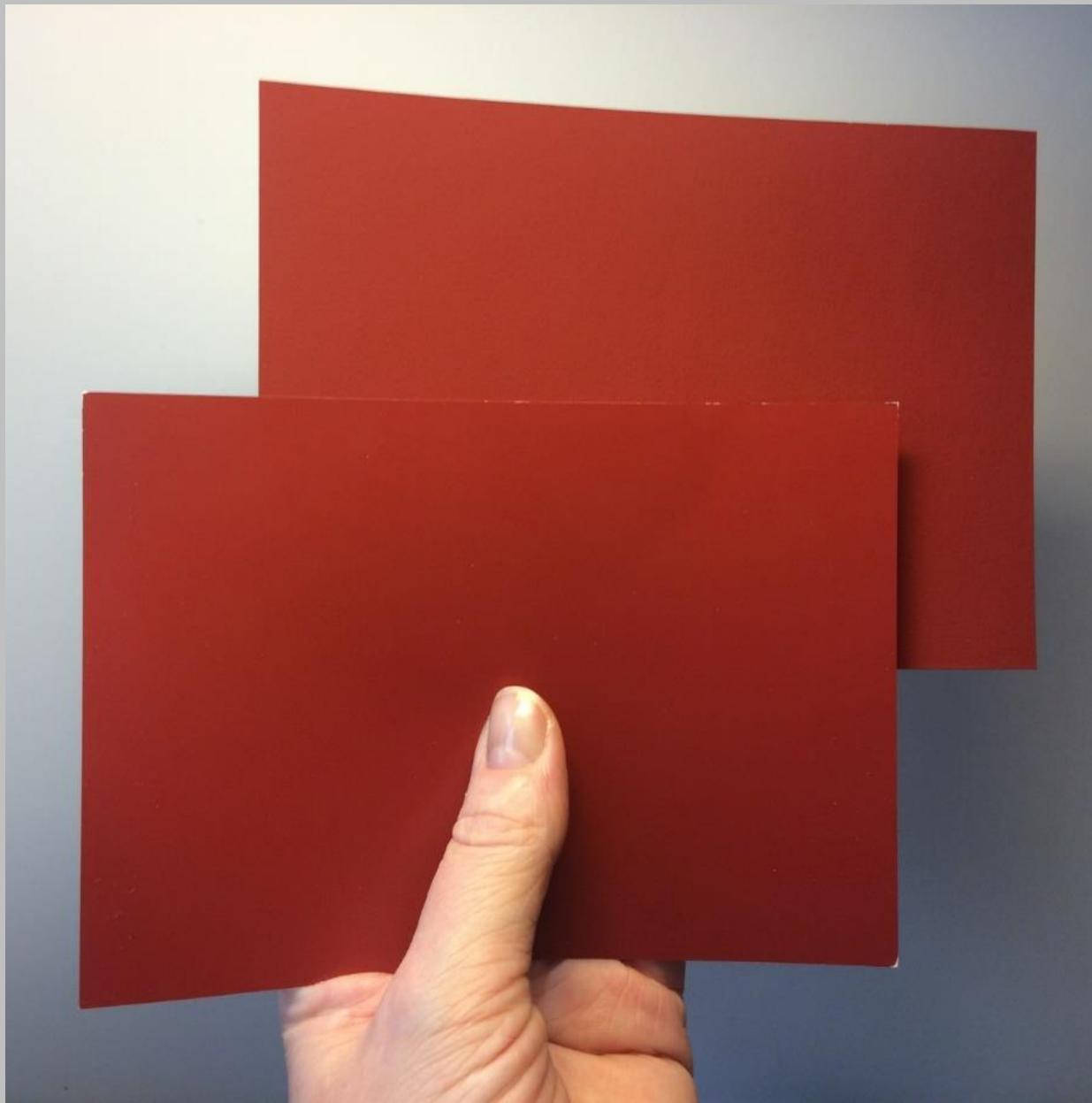


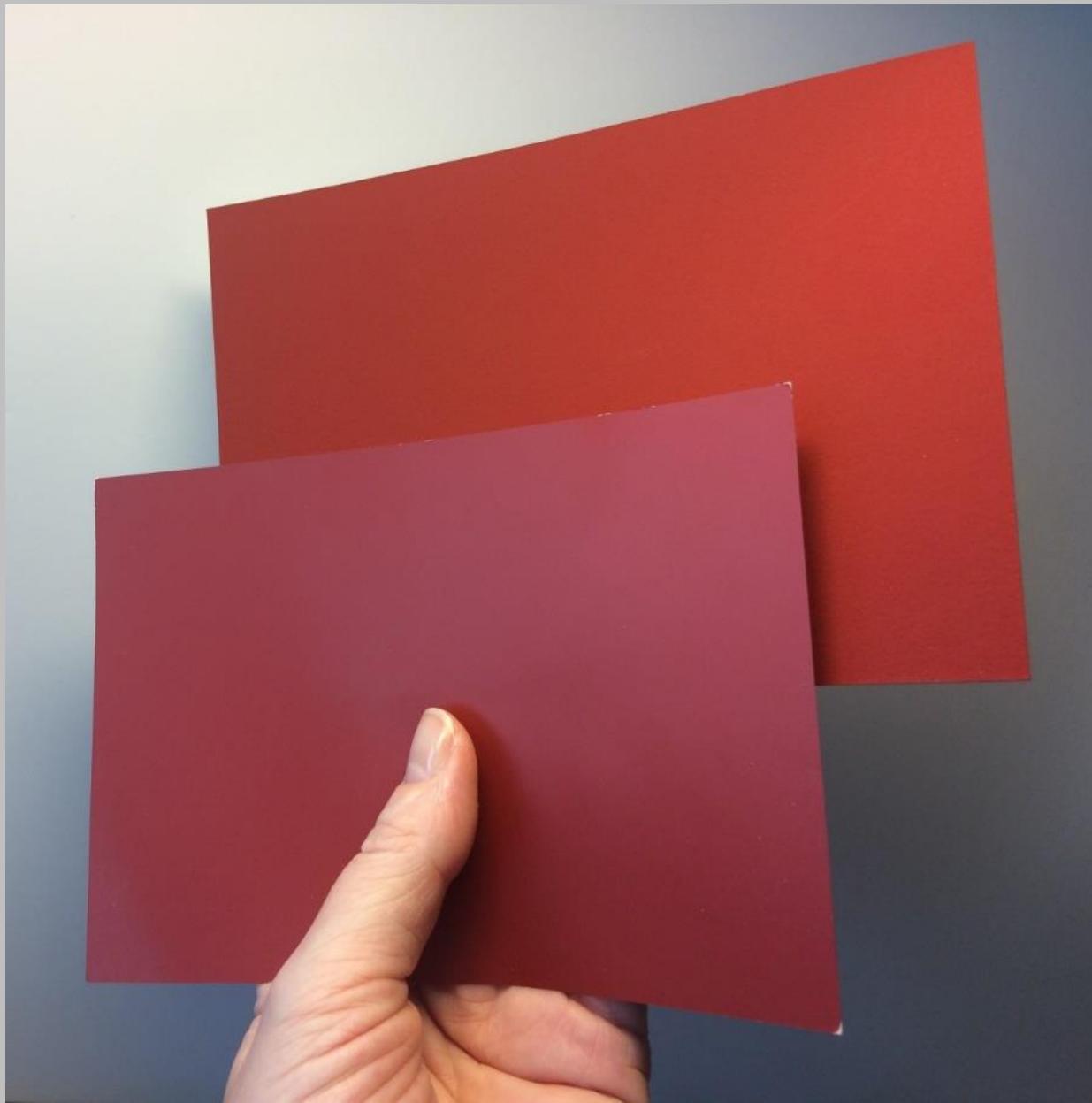




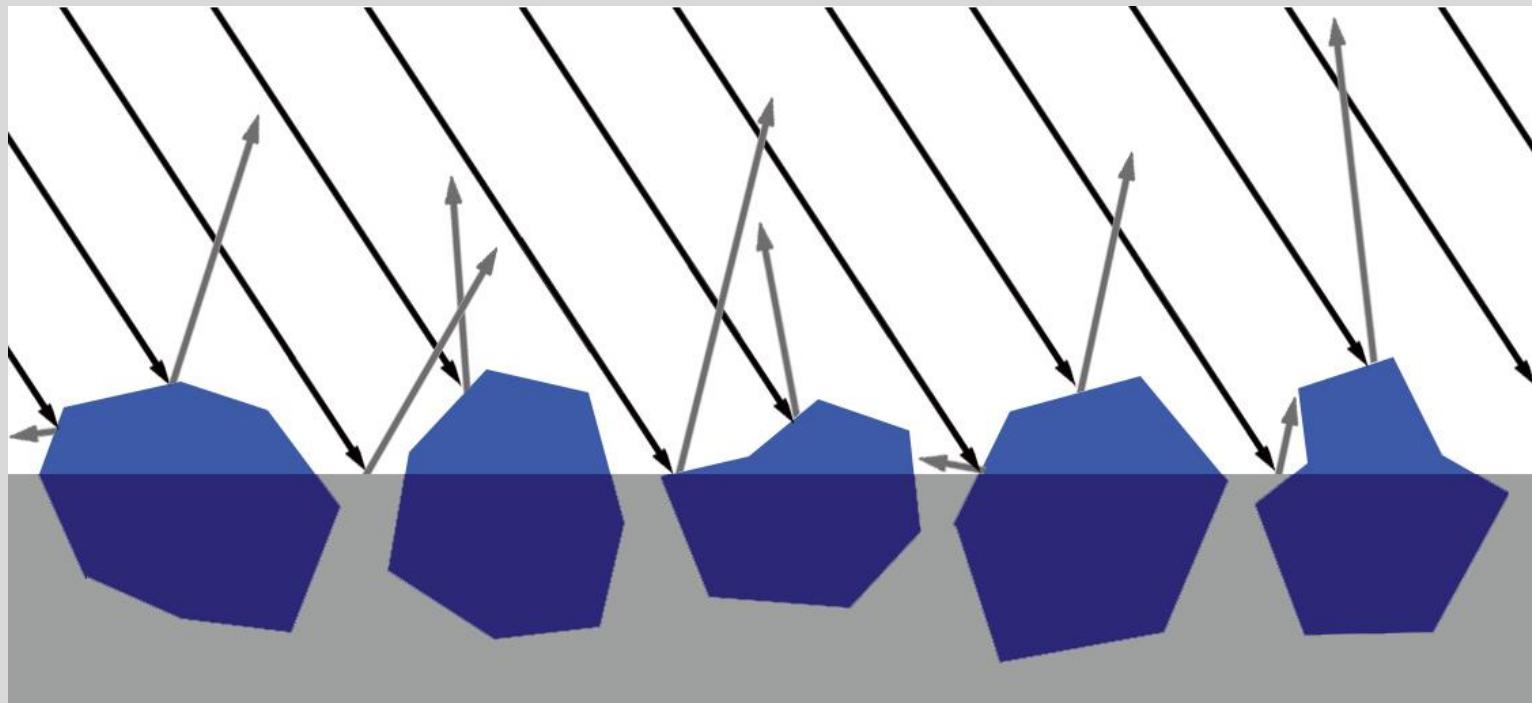






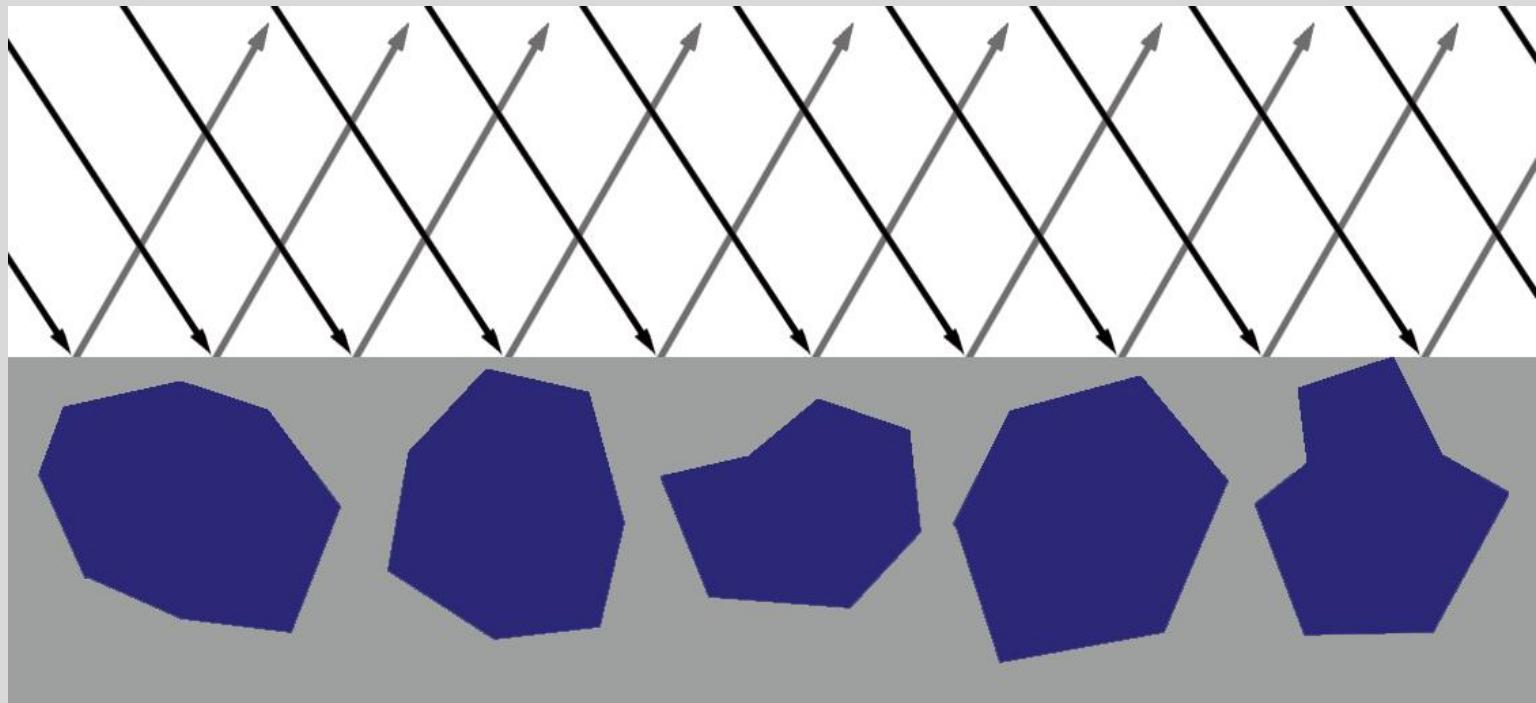


Pigmentkornene utgjør fargesjiktets overflate



E.g. kalkmaling, silikatmaling og mineralittpuss

Pigmentkornene ligger i en film av bindemiddel



E.g. lateksmaling og moderne hybridmalinger



hvit

brent umbra

brent sienna

oksidrød

engelsk rød

gull oker

gul oker

rå sienna

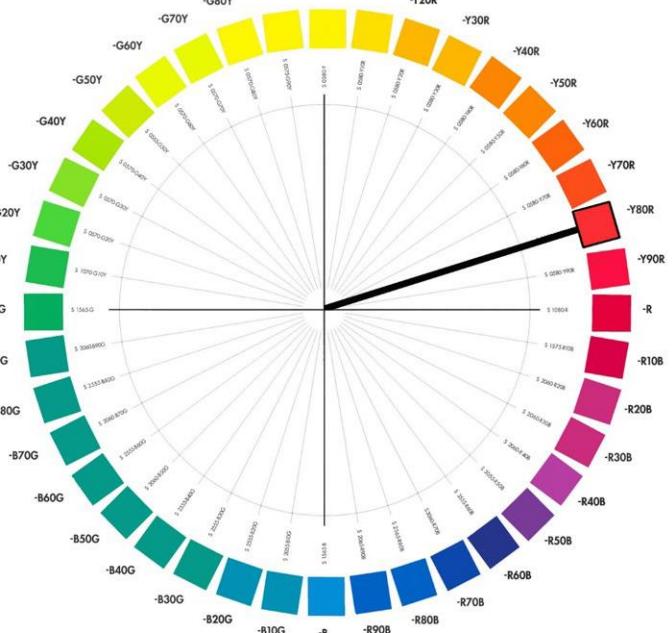
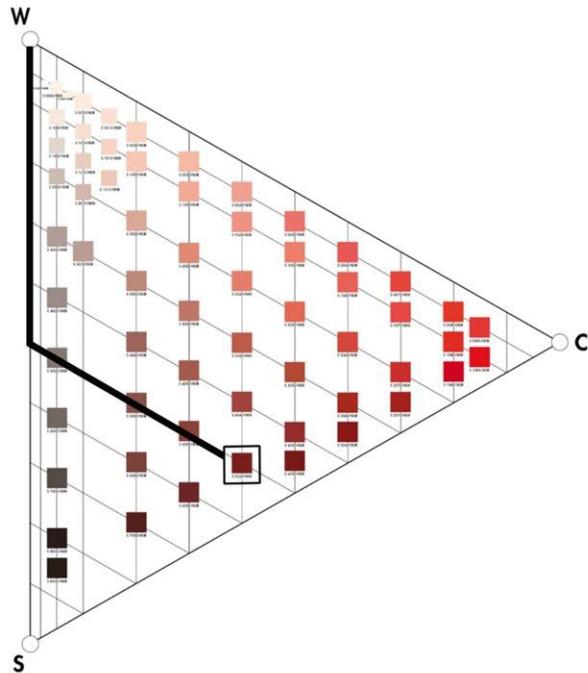
kjønrøk

oksidsvart





## Standardiserte og ustandardiserte NCS farger



S 5040 – Y80R

**W**

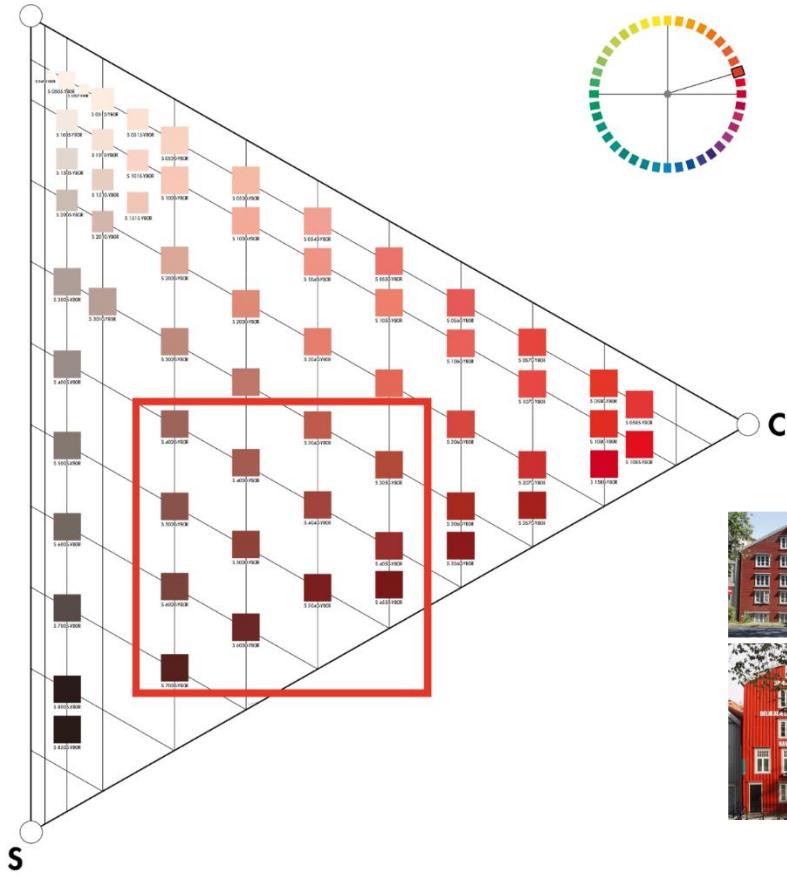


Foto: Silje Pettersen/Byantikvaren i Trondheim

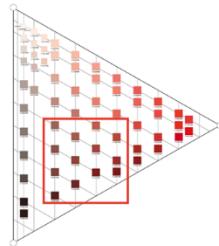
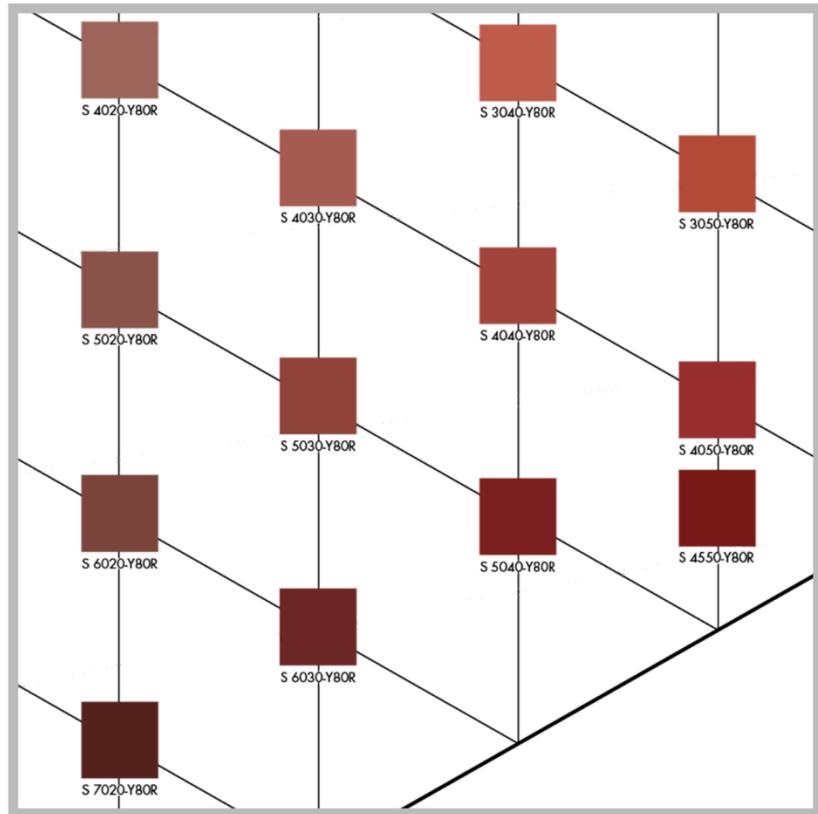


Foto: Silje Pettersen/Byantikvaren i Trondheim

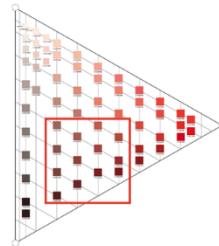
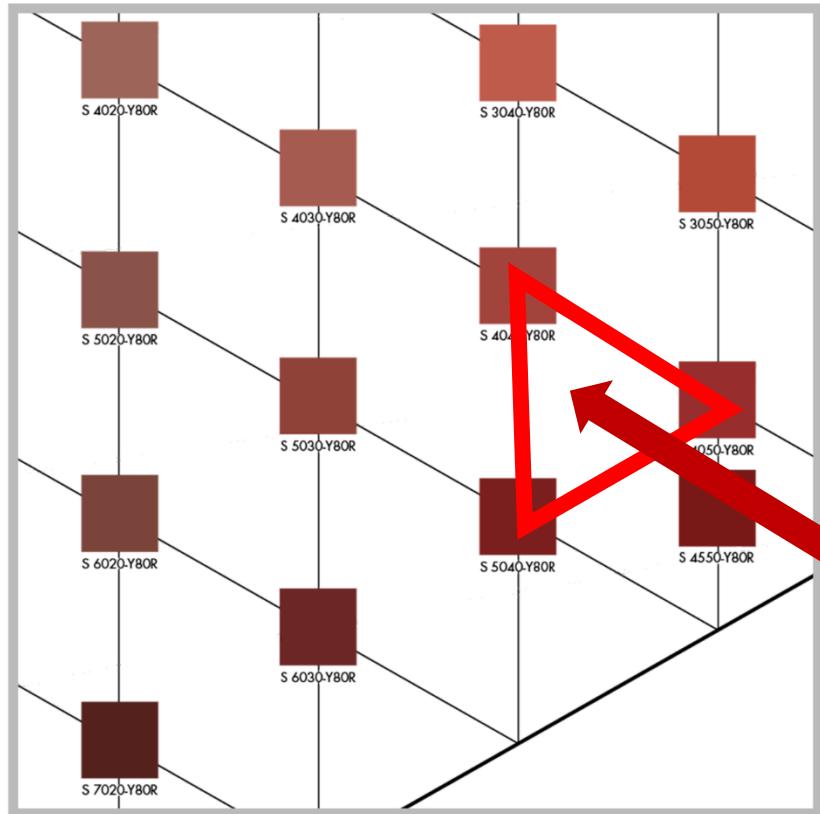
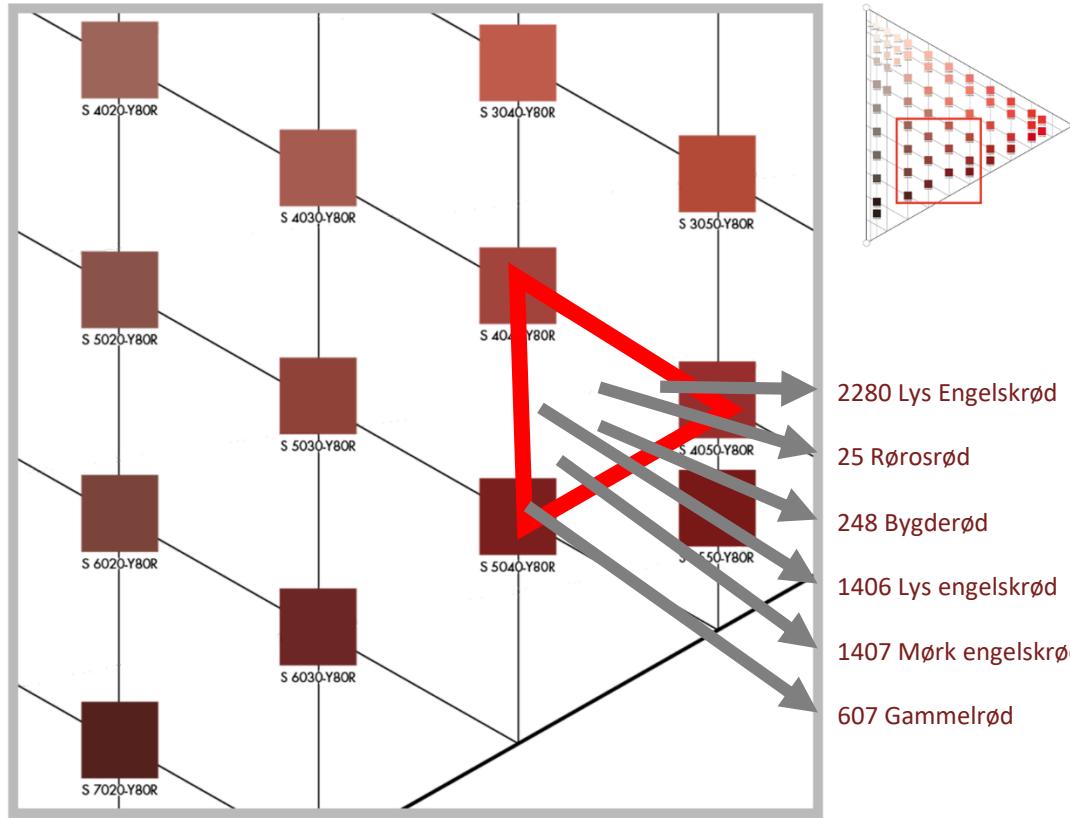


Foto: Silje Pettersen/Byantikvaren i Trondheim



2280 Lys Engelskrød

25 Rørosrød

248 Bygderød

1406 Lys engelskrød

1407 Mørk engelskrød

607 Gammelrød





331 Falurød 6227-Y85R

2062 Maihaugen 5533-Y83R

NCS S 6030-Y80R







matching #A25E57

S 4040-Y80R  
NCS 1950  
Page: 114  
Position: 1



matching #8F5C4F

S 5030-Y70R  
NCS 1950  
Page: 69  
Position: 9



matching #9A564C

S 4040-Y80R  
NCS 1950  
Page: 114  
Position: 1



matching #A5635C

S 4030-Y80R  
NCS 1950  
Page: 113  
Position: 1





1

2

3 Standard NCS



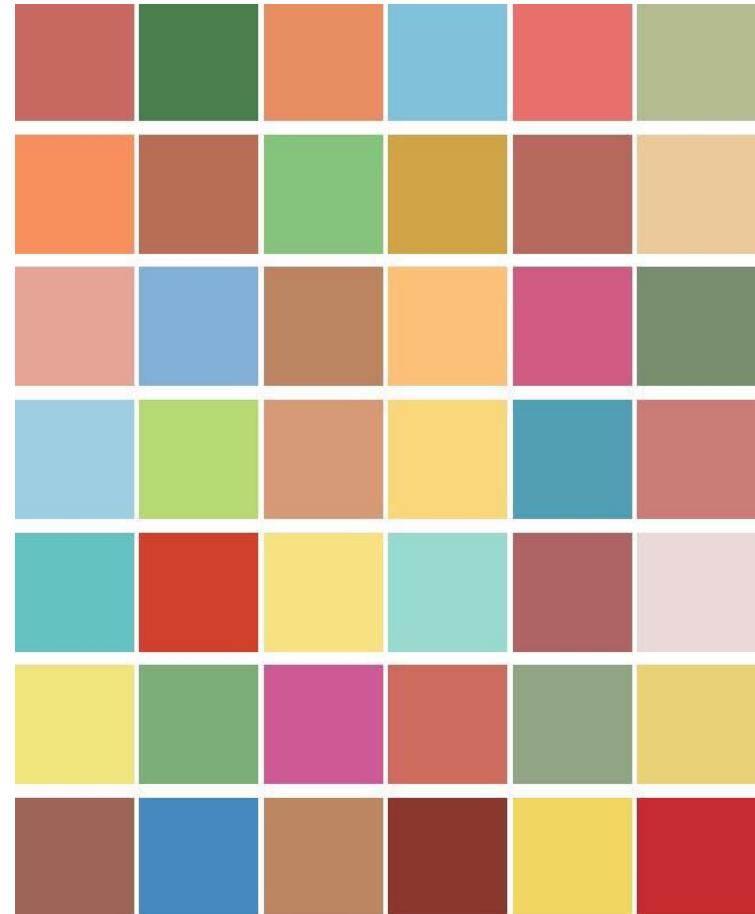
# FÄRGKARTAN

Målarkalk AB



## Historiske farger og trend...











Ekebergrestauranten som rødbrun (trestammer)?



**ifi.no**

Inspirasjon, tips og råd  
til nybygg og oppussing!

[www.ifi.no](http://www.ifi.no)



[www.murbyenoslo.no](http://www.murbyenoslo.no)



**BYGG Ø**  
**BEVAR**

The logo consists of a large orange rectangle. Inside the rectangle, the word "BYGG" is written in white capital letters, and the letter "Ø" is in the top right corner. Below the orange rectangle, the word "BEVAR" is written in large, bold, dark grey capital letters. A small orange bird is perched on the top edge of the orange rectangle.

[www.byggogbevar.no](http://www.byggogbevar.no)



[www.gamletrehus.no](http://www.gamletrehus.no)

**GODE RÅD**

**GODE RÅD OM**

**FARGER OG STIL**

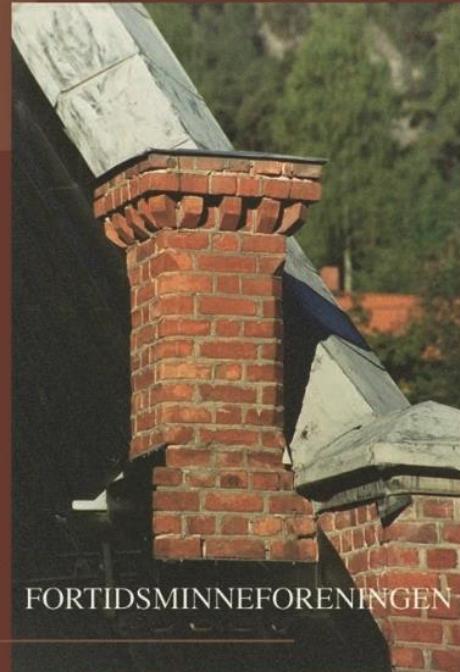


**FORTIDSMINNEFORENINGEN**

**GODE RÅD**

**GODE RÅD OM**

**MUR OG PUSS**



**FORTIDSMINNEFORENINGEN**

<https://www.fortidsminneforeningen.no/gode-rad-serien>





Murbyen Oslo

fredag kl. 14:00 ·

Besøk oss på nett!

Denne uka har vi lansert masse nytt og nyttig innhold om murgårdene i Oslo. Her kan dere finne våre beste råd om istandsetting og vedlikehold, og lese om murbyens historie og arkitektur!



[MURBYENOSLO.NO](http://MURBYENOSLO.NO)

**Hovedside - Murbyen Oslo**

Oslo er den eneste byen i Norge som hele ti...

i



The screenshot shows a web browser window with the URL [www.byggogbevar.no](http://www.byggogbevar.no). The page has a light gray background with a white header bar. In the top left corner is a red logo with the text "BYGG BEVAR". To the right of the logo are search and menu icons. Below the header, the text "Du er her: [Forside](#) / [Ordbok](#)" is displayed. A large orange section title "ORDBOK" is centered above a list of letters from A to Z. Below this is a search bar with the placeholder "Søk etter ord" and a magnifying glass icon. At the bottom, there is a detailed definition of the word "Absorpsjon".

www.byggogbevar.no

BYGG  
BEVAR

SØK  
MENY

Du er her: [Forside](#) / [Ordbok](#)

# ORDBOK

Finn ord og uttrykk brukt i forbindelse med gamle hus og oppussing.

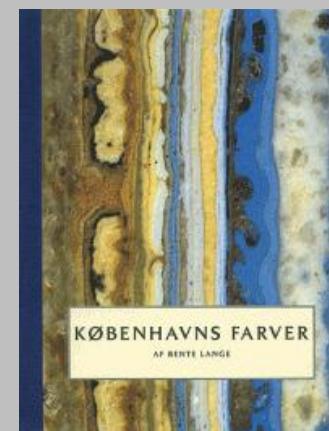
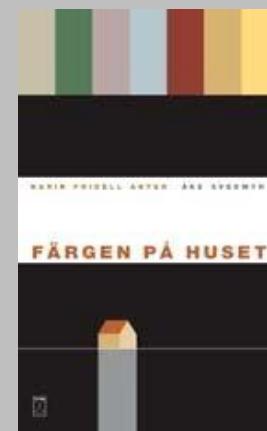
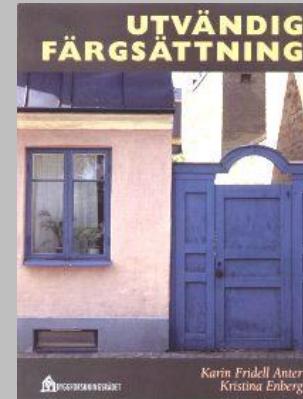
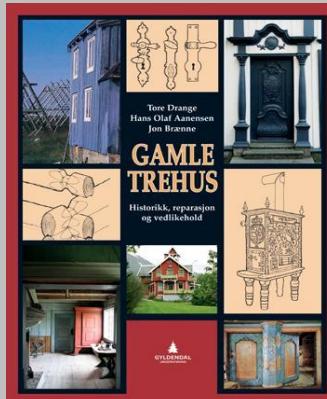
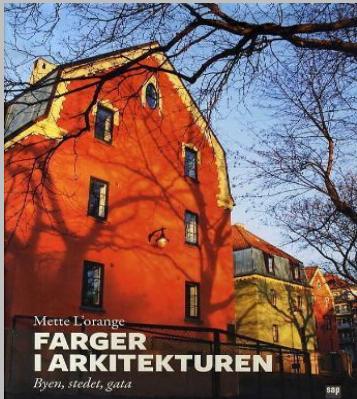
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z Æ Ø Å

Søk etter ord  Q

**Absorpsjon**

Oppsugning. Malingsteknisk benyttes absorpsjon om underlagets evne til å ta opp i seg malematerialer. I fargelæren snakker vi om at sollyset delvis absorberes når det faller på en farget flate. Sollyset inneholder alle farger, og når det f.eks. faller på en rød flate, vil solstrålene absorberes av overflaten med unntak av de røde. De røde strålene vil bli kastet tilbake, og øyet vil dermed oppfattet overflaten som rød.

Kilde: BoligABC





Oslo kommune  
Byantikvaren

## Informasjonsark

### Fargesetting av 1800-talls murgårder i Christiania

I dette informasjonsarket ønsker vi å avklare tre viktige momenter ved fargesettingen av en puss-fasade:

1. Bestemmelse av opprinnelig fargesetting
2. Tidstypisk fargesetting
3. Bruk av flere farger

Senklassistiske fasader malt i lys farger, overveiende uten fargekontrast. Parti av Karl Johans gate 1853, sett fra hagen der Stortinget senere ble bygget. Karl Johans gate 29 skiller seg ut ved grå kontrastering av de arkitektoniske ledene mot det lysere vegghver. Forbildet kan være italiensk renessansearkitektur, der ledene er utformet i sten, og vegghveret er kalkpusset. Utsnitt av Eidslags panorama, Oslo Museum/Bymuseet.



Murgårdene fra 1800-tallet er noe av det mest typiske ved Oslos by- og gatebilde. Denne bebyggelsen har oftest pussede og malte fasader som krever jevnlig vedlikehold. Av de sporsmålene som et gårdsstyre da må ta stilling til, er fargesettingen av fasaden og av de vanskligste.

Det kan være ulike meninger om hva som er pent. Oftest er ikke endring av fargesettingen et soknadspliktig tiltak. Unntaket er fredede bygninger og i noen tilfeller bygninger som har bevaringsstatus gjennom reguleringssplan. Fargen er likevel en helt vesentlig del av bygningens utrykk. Byantikvaren ønsker derfor å gi noen råd om hva som er en historisk riktig fargesetting på murgårdene. Men hva er riktig?

Fargen er en del av bygningens stil. Reetablering av opprinnelig fargesetting, og helst også av overflatens opprinnelige stofflighet, blir derfor en reetablering og tydeliggjøring av arkitekturen. For når fargesetting beslutes, bør derfor den opprinnelige undersøkes og fastlegges. Det kan da bli nødvendig å soke støtte i kunnskap om vanlig fargebruk i perioden. På det grunnlaget kan man i det minste treffé et valg som er tidstypisk.

1860-årene	1870- 1890 årene
Skippergata 20, NCS 4010-Y30R	Toftegata 58, NCS S 2005-Y
Skippergata 30, NCS 2020-Y40R	Schieleppgrells gate 7, NCS S 4010-Y10R
Karl Johans gate 68, NCS 2020-Y30R	Bjerkelundsgata 2, NCS S 2005-Y20R
Prinsens gt 38, Skippergata 21, NCS 2005-Y20R	Toftegata 56, NCS S 2010-Y30R
Skippergata 25, NCS 3010-G50Y	Toftegata 48, NCS S 1010-Y50R
1870-1890-årene	
Skippergata 30, NCS 2005-Y20R	Nissens gate 3, NCS S 1500 N
Skippergata 32, NCS 3005-G80Y	Markveien 22, NCS S 2005-R80B
Skippergata 36, NCS 1010-Y20R	Seilduksgata 10, NCS S 2502-Y
Skippergata 9, NCS S 1010-Y30R	Thorvald Meyers gt 33A, NCS S 2010-Y10R
Skippergata 10, NCS S 2030-Y30R	Markveien 13, NCS S 1005-Y20R
Tollbugata 6 og 7, NCS 2010-Y30R	Paulus' plass 4, NCS S 1002-Y
Skippergata 18, NCS 3010-G50Y	Seilduksgata 8, vegg, NCS S 3502-Y
Rødhusgata 4, 1005-Y20R	Seilduksgata 8, detaljer, NCS S 3010-Y20R

<https://byantikvaren.files.wordpress.com/2015/05/fargesetting-murgc3a5rd.pdf>

Takk for oppmerksomheten

